

សុភាសិតបារាំង

ជកស្រូវខ្ញុំចេញពីអ៊ុនធើណិត

http://en.wikiquote.org/wiki/French_proverbs

- *Après la pluie, le beau temps.*
 - After the rain, comes the nice weather.
 - ក្រោយពេលភ្លៀង មេឃស្រស់៖ ។

- *Bien mal acquis ne profite jamais.*
 - Goods badly acquired never profit.
 - Ill-gotten gains seldom prosper.
 - អ្វីដែលបានមកដោយអំពើបាប នឹងបាត់បង់ទៅវិញដោយអំពើបាប ។

- *Bon repas doit commencer par la faim.*
 - A good meal must begin with hunger.
 - Hunger is the best spice.
 - ឃ្នានឆ្ងាញ់ ។

- *Bonne renommée vaut mieux que ceinture dorée.*
 - A good name is worthier than a golden belt.
 - A good name is better than riches.
 - មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ ប្រសើរជាងមានទ្រព្យសម្បត្តិ ។

- *C'est dans le besoin qu'on reconnaît ses vrais amis.*
 - It's when in need that one recognises his friends.
 - A friend in need is a friend indeed.
 - ស្គាល់មិត្តក្នុងត្រាក្រ ។

- *C'est dans les vieilles marmites qu'on fait les meilleures soupes.*
 - It's in old kettles that one makes the best soup.
 - The best broths are made in the oldest pots.
 - **ឆ្នាំងចាស់ បាយឆ្ងាញ់ ។**
- *C'est en forgeant qu'on devient forgeron.*
 - By dint of forging one becomes a blacksmith.
 - Practice makes perfect.
 - **ចំណេះបានមកពីការអនុវត្ត ។**
- *C'est la poule qui chante qui a fait l'oeuf.*
 - It is the hen which sings which has laid the egg.
 - The guilty dog barks the loudest.
 - **មាន់ណាក្អក្អម មាន់នោះពង ។**
- *C'est la poêle qui se moque du chaudron.*
 - It's the pan mocking the cauldron.
 - The pot that calls the kettle black.
 - **ឆ្នាំងសើចអោយកំស្លៀវថាខ្មៅ** មនុស្សមានគុណវិបត្តដូចគ្នា
កុំវិនិច្ឆ័យអី ។
- *C'est le ton qui fait la chanson.*
 - It's the melody that makes the song.
 - It's not what you say but the way you say it.
 - **ដូចបទស្តែងជាចំរៀង សភាពវាចាស្តែងន័យសំដី ។**
- *Ce n'est pas aux vieux singes qu'on apprend à faire des grimaces.*
 - You can't teach old monkeys how to make faces.

- **គេមិនចាំបាច់បង្រៀនស្វាអោយធ្វើមុខស្មោះស្មាញទេ** ដូចពាក្យខ្មែរ ថាកុំបាច់បង្រៀនក្រពើអោយចេះហែលទឹក ។
- *Ce que femme veut, Dieu le veut.*
 - That which a woman wishes, God wishes.
 - **អ្វីដែលស្ត្រីប្រាថ្នា ដូចការសំរេចរបស់ទេវតារួចទៅហើយ ។**
- *Charité bien ordonnée commence par soi-même.*
 - Charity begins at home.
 - **អំពើល្អ ការអោយទាន គួរតប្បីចាប់ផ្តើមចេញពីក្នុងផ្ទះ ចេញពី គ្រួសារអ្នកទៅជាមុន គឺកុំធ្វើល្អតែជាមួយគេដទៃ ។**
- *Chose promise, chose due.*
 - Thing promised, thing owed.
 - Promises are made to be kept.
 - **បើបានសន្យាអ្វីនឹងនរណា គឺខ្លួនបានជំពាក់រឿងនោះជាមួយគេ ហើយ ។**
- *Coeur qui soupire n'a pas ce qu'il désire.*
 - The heart that sighs does not have what it desires.
 - **បេះដូងតូញតូរ ព្រោះតែវាមិនសំរេចបំណង ។**
- *Dis-moi qui tu hantes, je te dirai qui tu es.*
 - Tell me whom you spend time with and I will tell you who you are.
 - A man is known by the company he keeps.
 - **សេពគប់នឹងជំពូកមនុស្សបែបណា នឹងត្រូវគេចាត់ទុកថាជា ជំពូកមនុស្សបែបនោះដែរ ។**

- *Douce parole n'écorche pas langue.*
 - Soft words don't scratch the tongue.
 - **និយាយពាក្យពិរោះទន់ភ្លន់ មានទៅធ្វើអោយដាច់អណ្តាតឯណា ។**
- *En tout pays, il y a une lieue de mauvais chemins.*
 - In every country, there's a league of bad paths.
 - **ដូងមួយក្តោយមិនលែងអីមានតក់មាននាឡិ មនុស្សមួយនគរ មិនលែងអីមានល្អមានអាក្រក់ ។**
- *Homme mort ne fait guerre.*
 - A dead man cannot make war.
 - A dead man deals no blows.
 - **មនុស្សស្លាប់មិនចេះតដៃទេ ។**
- *Il faut battre le fer pendant qu'il est chaud.*
 - It is necessary to strike the iron while it is hot.
 - **ដំដែកទាន់នៅក្តៅ ។**
- *Il faut casser le noyau pour avoir l'amande.*
 - It is necessary to break the shell to have the almond
 - No pain, no gain.
 - **ចង់បាន អោយខំ ។**
- *Il faut manger pour vivre, et non vivre pour manger.*
 - Eat to live, don't live to eat.
 - **គួរស៊ីដើម្បីរស់ កុំរស់ដើម្បីស៊ី ។**

- *Il faut qu'une porte soit ouverte ou fermée.*
 - A door must be for either open or shut.
 - **ទ្វារគេធ្វើសំរាប់បើកឬបិទ** មនុស្សយើងអាចចូលឬចេញបាន ឬមិនបាន គឺអាស្រ័យលើទ្វារបើកឬបិទនេះឯង ។

- *Il faut savoir obéir avant que de commander.*
 - Obedience comes before leadership.
 - **មានអ្នកគោរពតាម ទើបមានអ្នកដឹកនាំ ។**

- *Il faut tourner sa langue sept fois dans sa bouche avant de parler.*
 - One must turn the tongue seven times in the mouth before speaking.
 - **មុននឹងនិយាយត្រូវត្រលាស់អណ្តាតអោយបាន៧ដងសិន** គឺគិតអោយ ច្បាស់សឹមស្រដី ។

- *Il ne faut pas chercher midi à quatorze heures.*
 - Don't look for noon at two o'clock.
 - **កុំរំពឹងរកថ្ងៃត្រង់នៅវេលារសៀល** គឺកុំគិតរឿងដែលអាចទៅរួច ។

- *Il ne faut pas confondre vitesse et précipitation.*
 - More haste, less speed.
 - One must not confuse speed with haste.
 - **ប្រញាប់ប្រញាល់ពេក អាចនាំអោយខាតពេលកាន់តែច្រើន ។**

- *Il ne faut pas déshabiller Pierre pour habiller Paul.*
 - Don't rob Peter to pay Paul.
 - Don't undress Peter to dress Paul.

- កុំសាងសុខអោយមនុស្សម្នាក់លើគំនរទុក្ខមនុស្សម្នាក់ទៀត ។
- *Il n'est jamais trop tard pour bien faire.*
 - It is never too late to do well.
 - ការធ្វើអំពើល្អមិនដែលហួសពេលទេ ។
- *Il n'est pire aveugle que celui qui ne veut pas voir.*
 - There are none so blind as they who will not see.
 - គ្មាននរណាខ្លាំងដល់មនុស្សមានភ្នែកតែមិនព្រមមើលនោះទេ ។
- *Il n'est pire sourd que celui qui ne veut pas entendre.*
 - There is none so deaf as he who will not hear.
 - គ្មាននរណាច្នាំងជាងមនុស្សមិនព្រមស្តាប់នោះឡើយ ។
- *Il n'y a pas de fumée sans feu.*
 - There's no smoke without fire.
 - មានភ្លើង ទើបមានផ្សែង ។
- *Il n'y a que les montagnes qui ne se rencontrent jamais.*
 - Only mountains never meet.
 - មានតែភ្នំទេ ទើបដើររកគ្នាមិនបាន ចំពោះមនុស្ស ទោះឆ្ងាយពីគ្នា យ៉ាងណា បើមានវាសនាពិតជាអាចជួបគ្នា ។
- *Il y a plus d'un âne à la foire qui s'appellent Martin. also "Tous les ânes ne s'appellent pas Martin."*
 - There is more than one donkey at the fair called Martin.
 - If one will not, another will.
 - ឈឺពេញព្រៃ ត្រីពេញទន្លេ បើមួយមិនកើតទេ រកមួយទៀត ។

- *Jamais deux sans trois.*
 - Never twice without thrice.
 - **បើមានលើកទីពីរ មុខតែមានលើកទីបី ។**
- *L'amour fait beaucoup, mais l'argent fait tout.*
 - Love does much, but money does all.
 - **ស្នេហាសំខាន់ តែប្រាក់គ្មានមិនបាន ។**
- *L'argent ne fait pas le bonheur.*
 - Money doesn't make happiness.
 - **ប្រាក់មិនអាចទិញសុភមង្គលបានទេ ។**
- *L'amour est aveugle.*
 - Love is blind.
 - **ស្នេហាធ្វើអោយមនុស្សខ្លាក់ ។**
- *L'habit ne fait pas le moine.*
 - The dress doesn't make the monk.
 - **គេមិនអាចមើលមនុស្សតាមតែសំបកក្រៅទេ ។**

- *La bave du crapaud n'atteint pas la blanche colombe.*
 - The spit of the toad doesn't reach the white dove.
 - **ទឹកមាត់គ្នាក់មិនអាចប៉ះព្រាបសបានទេ** បើយើងប្រកាន់កិរិយាខ្ពង់ខ្ពស់ ពាក្យស្រីមនុស្សថោកទាប មិនអាចធ្វើអ្វីយើងបានឡើយ ។

- *La curiosité est un vilain défaut.*
 - Curiosity is a wicked fault.
 - **ចង់ដឹងអាចនាំដល់គ្រោះថ្នាក់ ។**

- *La faim chasse le loup hors du bois.*
 - Hunger drives the wolf out of the wood.
 - **គំណាមអាចធ្វើអោយចចកចេញពីព្រៃ ។**

- *L'appétit vient en mangeant.*
 - Appetite comes while eating.
 - **បានហើយ តែងចង់បានថែមទៀត ។**

- *La vérité est dans le vin. = "L'alcool délie les langues"*
 - The truth is in the wine.
 - When you want someone to tell you the truth make him/her drink.
 - **ស្រាធ្វើអោយមនុស្សនិយាយការពិត ។**

- *La vérité sort de la bouche des enfants.*
 - The truth comes from the mouth of children.
 - **ពាក្យក្មេងច្រើនពាក្យពិត ។**

- *Le crime ne paie pas.*
 - Crime does not pay.
 - ធ្វើបាបបានបាប ។
- *Le malheur des uns fait le bonheur des autres.*
 - The misfortune of some makes the joy of others.
 - សំណាងអាក្រក់របស់អ្នកខ្លះ បែរជាសំណាងល្អរបស់អ្នកខ្លះទៀត ។
- *Le mieux est l'ennemi du bien.*
 - Better is the enemy of good.
 - ពាក្យថា *ល្អជាង* ធ្វើអោយពាក្យថា *ល្អ* លែងមានន័យ ។
- *Le ridicule ne tue pas.*
 - Being ridiculed isn't lethal.
 - ក្រាន់តែត្រូវគេសើចង់អក មិនស្លាប់ទេ ។
- *L'enfer est pavé de bonnes intentions.*
 - The road to Hell is paved with good intentions.
 - ផ្លូវទៅស្ថាននរកត្រូវបានគេសាងឡើងក្នុងបំណងល្អ ។
- *Les absents ont toujours tort.*
 - The absent are always in the wrong.
 - អ្នកដែលគ្មានវត្តមានតែងត្រូវគេទំលាក់កំហុសអោយ ។
- *Les amis de mes amis sont mes amis.* and "les ennemis de mes ennemis sont mes amis"
 - Friends of my friends are my friends / Enemies of my enemies are my friends.
 - មិត្តរបស់មិត្តខ្ញុំ គឺជាមិត្តខ្ញុំ ឯសត្រូវរបស់សត្រូវខ្ញុំ គឺជាមិត្តខ្ញុំដែរ ។

- *Les apparences sont trompeuses.*
 - Appearances are deceptive.
 - រូបរាងសំបកខាងក្រៅ អាចគ្រាន់តែជាគ្រឿងបំភាន់ភ្នែក ។
- *Les chiens aboient, la caravane passe.*
 - The dogs bark, the caravan passes by.
 - ឆ្កែចេះតែព្រួស មនុស្សចេះតែដើរ ។
- *Les cordonniers sont les plus mal chaussés.*
 - The cobblers have the worst shoes.
 - អ្នកដេរស្បែកជើង ពាក់ស្បែកជើងរហែក ។
- *Les fruits défendus sont les meilleurs.*
 - Forbidden fruits are the best.
 - កាន់តែហាម កាន់តែចង់ ។
- *Les goûts et les couleurs ne se discutent pas.*
 - Tastes and colors cannot be questioned.
 - រសជាតិ និង ពណ៌ គឺជារឿងដែលគេមិនអាចសួររកហេតុផលបាន
- *Les grands diseurs ne sont pas les grands faiseurs.*
 - Big talkers are not big doers.
 - អ្នកពូកែនិយាយ ច្រើនតែមិនពូកែធ្វើ ។
- *Les loups ne se mangent pas entre eux.*
 - Wolves don't eat each other.
 - ចចកមិនស៊ីចចកគ្នាវាទេ ។

- *Les petits ruisseaux font les grandes rivières.*
 - Little streams make big rivers.
 - អូរតូចៗគង់ប្រមូលគ្នាចូលជាទន្លេធំបាន ។

- *L'espoir fait vivre.*
 - Hope keeps one alive.
 - សេចក្តីសង្ឃឹម ធ្វើអោយមនុស្សរុងរឿង ។

- *Le temps c'est de l'argent.*
 - Time is money.
 - ពេលវេលាជាមាសប្រាក់ ។

- *L'excès en tout est un défaut.*
 - Excess in everything is a fault.
 - អ្វីដែលច្រើនជ្រុល គឺជាទោស ។

- *L'occasion fait le larron.*
 - Opportunity makes the thief.
 - ឱកាសបង្កើតចោរ ។

- *Loin des yeux, loin du coeur.*
 - Far from the eyes, far from the heart.
 - ឃ្នាតឆ្ងាយណាយចិត្ត ។

- *L'oisiveté est la mère de tous les vices.*
 - Idleness is the mother of all sins.
 - កំជិលគឺជាបាបកម្មធំជាងគេរបស់មនុស្ស ។

- *Mieux vaut être seul que mal accompagné.*
 - Better be alone than in bad company.
 - **សួរនៅម្នាក់ឯង ប្រសើរជាងមានមិត្តចិត្តអាក្រក់ ។**
- *Mieux vaut faire que dire.*
 - Better to do than to say.
 - **ធ្វើប្រសើរជាងនិយាយ ។**
- *Mieux vaut plier que rompre.*
 - Better to bend than to break.
 - **សួរកោង ប្រសើរជាងបាក់ ត្រូវចេះបត់បែនទៅតាមកាលៈទេសៈ ។**
- *Mieux vaut rire que pleurer.*
 - Better to laugh than to weep.
 - **សើច ប្រសើរជាងយំ**
- *Mieux vaut tard que jamais.*
 - Better late than never.
 - **មកដល់យឺត ប្រសើរជាងមិនមក ។**
- *On ne fait pas boire un âne qui n'a pas soif.*
 - One does not make a donkey drink if it isn't thirsty.
 - **បើចិត្តមិនចង់ បង្ខំពិបាក ។**
- *On ne peut avoir le lard et le cochon.*
 - You can't have the bacon and the pig.
 - **បើចង់បានសាច់ជ្រូក ម្តេចទុកជ្រូកអោយរស់បាន គឺចង់បានមួយ ត្រូវតែត្រូវតែលះបង់មួយ ។**

- *On ne prend pas les mouches avec du vinaigre.*
 - You don't catch flies with vinegar.
 - **ទឹកខ្មេះយកទៅទាក់រុយមិនបានទេ** សំដីមិនពិរោះ ក៏ទាក់ទាញចិត្តមនុស្សមិនបានដែរ ។

- *Plus fait douceur que violence.*
 - More does gentleness than violence.
 - **ទន់ច្រើនឆ្មោះរឹង ។**

- *Promettre et tenir sont deux.*
 - It's one thing to promise and another to perform.
 - **សន្យាជារឿងមួយ ឯធ្វើតាមសន្យាជារឿងមួយទៀត ។**

- *Prudence est mère de sûreté.*
 - Caution is the mother of safety.
 - **ប្រុងប្រយ័ត្នគឺជាប្រភពនៃសុវត្ថិភាព ។**

- *Quand les poules auront des dents.*
 - When chickens have teeth.
 - **ចាំដល់មាន់ដុះធ្មេញ សេះដុះស្នែង ត្រីអណ្តែងដុះស្រកា ។**

- *Quand on n'a pas ce que l'on aime, il faut aimer ce que l'on a.*
 - Translation: If you don't have what you love, you have to love what you have.
 - **បើមិនបានអ្វីដែលយើងស្រឡាញ់ទេ រៀនស្រឡាញ់របស់ដែលយើងមានទៅ ។**

- *Qui a bon voisin a bon matin.*
 - Those who have good neighbors, have good mornings.
 - មានអ្នកជិតខាងល្អ ទើបមានក្តីសុខ ។

- *Qui a bu boira.*
 - Who has drunk will drink.
 - មនុស្សប្រមឹក មុខតែផឹក ។

- *Qui ne risque rien n'a rien.*
 - Who risks nothing, gets nothing.
 - មិនហ៊ានប្រថុយចំណាយ មុខតែគ្មាន ផលចំណេញ ។

- *Qui se couche avec les chiens se lève avec des puces.*
 - Lie down with dogs, wake up with fleas.
 - ដេកជាមួយឆ្កែ មុខតែត្រូវចែឆ្កែតោង ។

- *Qui sème le vent récolte la tempête.*
 - He who sows the wind shall reap the whirlwind.
 - អ្នកសាបព្រោះខ្យល់ នឹងទទួលផលព្យុះ ។

- *Qui va à la chasse perd sa place.*
 - Who goes hunting, loses his place.
 - អ្នកដើរចោលកន្លែង មុខតែត្រូវគេដណ្តើមដំណែងបាត់ ។

- *Qui veut noyer son chien l'accuse de rage.*
 - He who wants to drown his dog says it has rabies.
 - ចង់សំលាប់ឆ្កែ ចោទថាឆ្កែឆ្លុត ។

- *Qui vivra verra.*
 - Time will tell.
 - ពេលវេលាមកដល់ គង់តែដឹង ។

- *Qui vole un œuf vole un bœuf.*
 - He that steals an egg will steal an ox.
 - បើបរិក្ខណ៍លួចមាត់ មុខតែបរិក្ខណ៍លួចគោ ។

- *Remuer le couteau dans la plaie.*
 - To twist the knife in the wound.
 - យកកាំបិតចាក់ដំបៅ ។

- *Rien ne sert de courir, il faut partir à point.*
 - It is useless to run, one must leave in time.
 - បើចេញដំណើរទាន់ពេល គេមិនចាំបាច់រត់ ។

- *Secret de deux, secret de Dieu; secret de trois, secret de tous.*
 - A secret shared by two is shared with God; a secret shared by three is shared with everybody.
 - រឿងសំអាត់ បើដឹងតែពីរនាក់នៅជារឿងសំអាត់ តែបើដឹងដល់បីនាក់ មុខតែដឹងដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា ។

- *Si tu veux la paix, prépare la guerre.*
 - If you want peace prepare for war.
 - ចង់បានសន្តិភាព ត្រូវរៀបចំធ្វើសង្គ្រាម ។

- *Suffisance vaut abondance.*
 - Enough is worth plenty.

- ពាក្យថា គ្រប់គ្រាន់ អាចមានន័យថា បរិបូណ៌ហូរហៀរ ។
- *Tant va la cruche à l'eau qu'à la fin elle se brise.*
 - So often does the jug go to water that in the end it breaks.
 - របស់តែប្រើប្រាស់ច្រើន មុខតែឆាប់បាត់បង់ ដូចពាក្យខ្មែរថា គោល្សឺនសឹកក ។
- *Tel qui rit vendredi, dimanche pleurera.*
 - Laugh on Friday, cry on Sunday.
 - សប្បាយអាចក្លាយជាទុក្ខ ។
- *Toute peine mérite salaire.*
 - Every job deserves a wage.
 - មុខការគ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែមានតំលៃ ។
- *Toute vérité n'est pas bonne à dire.*
 - The truth is sometimes best left unsaid.
 - ការពិត ជួនកាលជាពិសពុល គួរតប្បីលាក់ទុកកុំស្រដី ។
- *Tout est poison. Rien n'est poison. Le poison c'est la dose.*
 - Literal meaning: Everything is poison. Nothing is poison. The poison is the dose.
 - គ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែអាចជាពិសពុល គ្រប់យ៉ាងសុទ្ធតែអាចមិនមែន ពិសពុល ពិសពុលឬមិនពិសពុល គឺអាស្រ័យលើបរិមាណរបស់វា ។
- *Tout nouveau, tout beau.*
 - All new, all beautiful.
 - នៅថ្មី នៅល្អ ។

- *Tout vient à point à qui sait attendre.*
 - All things come to those who can wait.
 - **បើមានសេចក្តីអត់ច្រត់ រឿងអ្វីគង់តែបានសំរេច ។**

- *Un bienfait n'est jamais perdu.*
 - A favour is never lost.
 - **អំពើល្អមិនបាត់បង់ ។**

- *Un clou chasse l'autre.*
 - One nail drives the other out.
 - **អ្នកក្រោយ ច្រានអ្នកមុនចេញ ។**

- *Une hirondelle ne fait pas le printemps.*
 - A swallow doesn't make spring.
 - **សត្វត្រចៀកកំតែមួយ មិនអាចបង្កើតនិទាយរដូវបានទេ ។**

- *Un petit dessin vaut mieux qu'un long discours.*
 - A small drawing is better than a long speech.
 - **គំនូរតូចមួយ ប្រសើរជាងការរៀបរាប់វែងអន្លាយ គឺបានឃើញ ប្រសើរជាងបានត្រឹមតែស្តាប់ ។**

- *Ventre affamé n'a pas d'oreilles.*
 - The hungry belly has no ears.
 - **ពោះឃ្នាន គ្មានត្រចៀក ។**

- *Voir, c'est croire*
 - Seeing is believing.
 - **មើលឃើញ ទើបងាយជឿ ។**

សុភាសិតពាំង

- *Vouloir, c'est pouvoir.*
 - To want to is to be able to.
 - **អោយតែមានចិត្តចង់ គង់នឹងសំរេច ។**
- *Avec des si, on mettrait Paris en bouteille.*
 - With ifs, Paris could be put in a bottle.
 - **បើមានពាក្យថា ប្រសិនបើ ... គេមុខតែអាចដាក់ក្រុង ប៉ារីសទៅក្នុងដបបានមិនខាន ។**

